

Erhvervsstyrelsen
Langelinie Allé 17
2100 København Ø

DGI's høringssvar vedr. evaluering af planloven

(Tema 1: Grøn omstilling, bæredygtighed og styrket naturhensyn).

Foreningslivet er en del af Danmarks DNA. I idrætsforeningerne mødes vi på kryds og tværs af alle skel, og det styrker både den fysiske, sociale og mentale sundhed. Det kan og bør planloven i højere grad være med til at fremme.

DGI er rammen for 6.500 lokale foreninger og mere end 1,6 mio. danskeres aktive hverdag. Gennem 14 landsdelskredse rådgiver vi dagligt vores medlemmer og oplever derfor hvor planloven styrker rammerne for danskernes aktive hverdag, og hvor planloven omvendt kan virke begrænsende. DGI ønsker, at befolkningens muligheder for aktiv deltagelse i foreningsliv og idræt prioriteres og planlægges på samme politiske niveau som udvikling af boliger, erhverv, turisme, energi- og transportinfrastruktur.

Således bør planloven have som formål at sikre god, sammenhængende og tidssvarende rekreativ infrastruktur, så et engageret civilsamfund og sunde idrætsmuligheder bliver centrale afsæt for den fysiske planlægning overalt i Danmark – i naturen, på landet og i byerne.

Hovedbudskaber til tema 1: Grøn omstilling, bæredygtighed og styrket naturhensyn

DGI støtter klart op om mere og bedre natur samt større biodiversitet til glæde for alle danskernes mulighed for et aktivt udeliv i naturen.

Regeringen har sammen med sine støttepartier lavet et politisk forståelsespapir, som forpligter regeringen og støttepartierne RV, SF og Enhedslisten til at etablere naturzoner. Naturzoner præsenteres i forståelsespapiret, som zoner der skal sikre mere urørt skov og flere sammenhængende naturområder, hvor naturen får bedre præmisser.

I planloven er natur, biodiversitet og friluftsliv placeret under sommerhusområder og som hensyn under byzone og landzone. Det betyder, at naturen og friluftslivet reguleres uden en egentlig egen status i Planloven og arealplanlægningen.

DGI foreslår at følgende tages med i revisionen af planloven:

De kommende naturzoner skal have to formål:

- Fremme et aktivt friluftsliv med gode naturoplevelser for alle og forbedre danskernes adgang til naturen.
- Styrke naturbeskyttelsen og fremme biodiversiteten.

Naturzone bør få en sikret status, så de ikke umiddelbart kan ændres uden en særlov. Naturzoner bør placeres i enten planloven eller i naturbeskyttelsesloven.

Uddybende bemærkninger:

- *Naturbenyttelse giver naturglæde og fører til naturkærlighed*
Danskerne skal have flere og bedre muligheder for at komme ud i naturen. Kun ved at være i naturen, kan vi få en forståelse for naturens vidunder og derved føle en naturforbundethed, som er essentiel, hvis vi skal lykkes med at få danskerne til at ville passe på naturen.

- *Biodiversitet*

DGI støtter klart op om et ambitiøst mål om bedre biodiversitet i Danmark. Vi anerkender at det betyder at naturen skal have mere plads. DGI ser frem til mere urørt skov, men det må ikke blive til skove som danskerne føler de ikke må røre! Mere natur, bedre biodiversitet, men ikke på bekostning af adgang.

- *Rekreativ infrastruktur og bæredygtige stier er nøglen*

DGI mener at en styrkelse af den rekreative infrastruktur i form af bedre faciliteter og flere bæredygtige stier (bæredygtige indenfor både det sociale, miljø/natur og økonomi) er en stor del af løsningen, hvis vi ønsker flere ud i en større og bedre natur.

- *Hegn er ikke uden problemer for adgang og brug*

For tiden eksperimenteres der med store indhegninger, hvor store dyr, græssere som ko, hest, bison, elg m.m. går frit på større arealer. Dette er ikke uden problemer for danskernes muligheder for at være aktive i naturen og dyrke friluftsliv. Mange er utrygge ved store fritløbende dyr på deres sædvanlige stier, og disse problemer skal tages alvorligt. Desuden kan hegning forhindre de vilde dyrs frie bevægelighed.

- *Bynære Skove: Husk at indtænke rekreativ infrastruktur fra starten*

Plant mere offentlig bynær skov. DGI mener at man bør planlægge den rekreative infrastruktur først og så plante skov rundt om den. En billig og god løsning på at skabe flere bynære aktivitetsområder/natur, hvor flest danskere ønsker at være aktive.

- *Frivillig involvering i stipleje – holder folk på stien og folk holder stien*

Der er de sidste 10 år opnået stor erfaring med frivillig involvering i fx mountainbike spor i hele landet. Den viden kan sættes i spil i forhold til hele den rekreative infrastruktur. DGI har både viden og kompetencer på dette område.

- *Offentlige skove – sælg dem ikke!*

Stop ideen med at sælge ud af vores fælleseje. DGI mener at vi bør have flere offentlige skove med bedre biodiversitet og med bedre rekreativ infrastruktur til glæde for både mennesker og natur.

- *Hvide pletter på danmarkskortet*

I dele af Danmark er der store hvide pletter, hvor der ikke findes offentlige skove. I disse områder er muligheden for at udvikle en større biodiversitet og en bedre adgang dårligere end i områder med offentlig ejet skov. DGI mener vi bør have mere offentligt ejet skov i hele landet, til glæde for både mennesker og natur.

- *Adgang i det åbne land*

Landbruget har over 60 % af vores samlede areal under plov. Hvis vi skal lykkes med biodiversitet og mere og bedre natur, så skal der ske noget her. Bevar markveje, levende hegn og stil langt større krav til danskernes adgang i det åbne land.

- *Stop for nedlæggelse af markveje i det åbne land*

Alt for mange markveje og rekreative stier er forsvundet i det åbne land. Hegn og grøfter ved markvejene er ikke kun korridorer for mennesker med også for dyr og planter.

- *Fælles ansvar*

DGI mener at det er et fælles ansvar at mere natur og biodiversitet samtænkes med bedre adgang. Vi har alle et ansvar for at naturens benyttelse og beskyttelse ikke er en kampplads. I stedet har vi alle et fælles ansvar for at vi lykkes med at få flere børn, unge, voksne og gamle ud i naturen på en klog og bæredygtig måde.

DGI's høringssvar vedr. evaluering af planloven

(Tema 2 - gode rammer for landsbyernes og landdistrikternes udvikling).

Budskaber til Tema 2: Gode rammer for landsbyernes og landdistrikternes udvikling

Udviklingen af landdistrikter og lokalsamfund hænger sammen med attraktive boligområder og erhvervsudvikling. Det frivillige foreningsliv og særligt idrætten bidrager til netop at skabe attraktive boligområder og derfor også en forudsætning for tiltrækning af attraktiv arbejdskraft i forhold til landdistrikterne og lokalsamfund skal planloven som udgangspunkt give vide rammer for øget bosætning og erhvervsudvikling. Det er på mange måder et spørgsmål om muligheder for at tiltrække borgere til de tyndt befolkede områder.

Nærmiljø og landzonebestemmelser

- Et attraktivt nærmiljø med tidssvarende boliger, en tilpasset bygningsmasse samt adgang til landskab og natur. Nedrivning og nye boliger / landsbyer der hvor tilflytterne ønsker at bosætte sig. Nærhed til natur og vand.
- En ordning, der muliggør opførelse af nye boliger eller nyt erhvervsbyggeri uden for landsbyerne i det åbne land, forudsætter en ændring af de nuværende interesser, der varetages med planlovens landzonebestemmelser.
- Det fysiske miljø har stor betydning for den umiddelbare opfattelse af en landsby og omfatter landskabets beskaffenhed, bebyggelsens placering i landskabet, de enkelte bygningers, fællesarealers, vejes, private udearealers og øvrige fysiske faciliteters udseende og vedligeholdelsesstandard. Samtidig har de landskabelige og naturmæssige værdier og tilgængeligheden hertil stor betydning for områdets attraktivitet og tiltrækningskraft for beboere, besøgende og eventuelt tilflyttere.
- Kommunerne i deres fysiske planlægning er opmærksomme på i dialog med lodsejerne at fastholde og om muligt øge tilgængeligheden til landskab og natur som en særlig attraktion og bosætningsmotiv i landsbyerne.

Beskæftigelse og virksomheder

Tilgængelighed til beskæftigelse og gode muligheder for etablering af virksomheder.

- Med udgangspunkt i den store forskel i mobilitet er det vigtigt, at der indenfor en vis afstand er jobmuligheder, der imødekommer de forskellige ønsker, og at manglende jobmuligheder ikke bliver en direkte årsag til at fravælge en bopæl i landsbyen. Det vil i denne sammenhæng sige, at en vis grad af lokale job i landsbyen, job i nærområdet herunder inden for landbruget, samt job i den nærmeste by og regionale jobs inden for en rimelig pendlingsafstand er afgørende for bosætningen i områdets landsbyer.
- Den moderniserede planlov giver som hovedregel mulighed for, at overflødiggjorte landbrugsbygninger i det åbne land samt andre overflødige bygninger i landzone ud over til en bolig også vil kunne tages i brug til håndværks- og industrivirksomhed, mindre butikker, liberale erhverv, forenings- og fritidsformål, samt lager- og kontorformål mv. uden landzonetilladelse. Sådanne virksomheder – skal tillige have mulighed for nedrivning og nyopførelse til anden anvendelse på egen grund, herunder også ved inddragelse af et større grundareal, hvis nødvendigt. Kommunalbestyrelsen skal have mulighed for at vurdere mulighederne for at give landzonetilladelse til sådanne virksomheder.

DGI's høringssvar vedr. evaluering af planloven

(tema 3: Byudvikling og omdannelse af eksisterende byområder).

Hovedbudskaber til tema 3: Byudvikling og omdannelse af eksisterende byområder

- Planloven skal, på samme måde som hensyntagen til eksempelvis erhverv, turisme, infrastruktur, indtænke hensynet til mulighed for idræt og bevægelse i byrummet og i form af idrætsfaciliteter.

Arealanvendelse

- Idræts, bevægelses- og fællesskabsmuligheder prioriteres og planlægges på samme politiske niveau som udvikling af boliger, erhverv, turisme, energi- og transportinfrastruktur.
- Langsigtet og holistisk planlægning. Ved udpegningen af eksisterende og potentielle fritidsarealer og offentlige idrætsanlæg skal kommunalbestyrelsen sikre en koordinering og behovsstyret udvikling af nye kommunale idrætsfaciliteter.

Behovsafklaring

- Kommuneplanen skal indeholde analyser og retningslinjer for udlæg af arealer til fritidsarealer og offentlige idrætsfaciliteter med udgangspunkt i analyser af demografi, befolkningsvækst, idræts- og motionsvaner og tendenser.

Nærhedsprincippet

- Disponering, programmering og organisering af aktiviteter og funktioner bør være ud fra nærhedsprincippet, og sikre god tilgængelighed for børn, unge, voksne og ældre. Indtænkes i forbindelse med bolignære områder, så der opfordre til gang og cykel.
- At fritidsanlæg og idrætsfaciliteter skal planlægges og lokaliseres efter sammenhængende by- og bolig politiske overvejelser og i forbindelse med udvikling med nye og eksisterende bysamfund.

Social og rekreativ infrastruktur

- Rekreativ og sammenhænge infrastruktur som en del af infrastruktur forbindelser, stier og områder, der kan sikre befolkningens muligheder for fysisk aktivitet. Sikre, skabe og bevare en udvikling af sammenhængende rekreativ social infrastruktur rekreative friarealer, indeholdende blandende funktioner og aktiviteter, der kan bidrage til at skabe sociale møder, nye fællesskaber og et levende by- og aktivitetsområde.

Fællesareal

- At nyt boligbyggeri i langt højere grad bør tilgodeses og prioritere opførelse eller indretning af fællesarealer for bebyggelsens beboere. En central placering af fællesarealerne, så de indgår i den daglige færdsel er et greb der kan understøtte relations skabelsen.

Uddybning af budskaber til tema 3: Byudvikling og omdannelse af eksisterende byområder

Alle skal have adgang - Social bæredygtighed

Bæredygtighedsbegrebet baserer sig på "den tredobbelte bundlinje" i form af økonomisk, social og miljømæssig bæredygtighed. Vi anerkender at de tre elementer hænger ubrydeligt sammen, men er bevidste om at den sociale bæredygtighed ikke tilgodeses på samme præmisser i byudviklingen og arkitekturen som de to andre.

Forudsætningen for et socialt bæredygtigt samfund er en helhedsorienteret tilgang og -udvikling. Der er regionalt og kommunalt behov for en mere helhedsorienteret tilgang til udviklingen af vores byer, bygninger og fællesskaber med et større fokus på menneskelige faktorer og som tilrettelægger for menneskers liv, adfærd og velbefindende. Faktorer der er afgørende for at skabe et bæredygtigt samfund.

Som mennesker har vi behov for mere end blot en bolig. Vi har behov et lokalområde med rum til- og rammer for kultur, dannelse, udfoldelse og institutioner hvor man mødes på tværs.

Derfor mener DGI:

- At der skal udvikles klare definitioner af- og krav til social bæredygtighed, der kan indgå i kommune- og lokalplaner.
- At social bæredygtighed indgår som en del af kommunens dialog med bygherre i lokalplan-processen. Social bæredygtighed i kommune- og lokalplaner, kan være et værktøj til at sætte rammerne for- og sikre inklusion og diversitet, boligtilbud til alle samt skabe trygge omgivelser. Det vil bidrage til at understøtte og sikre lokalområder hvor folk kan mødes på tværs af sociale lag og sikre mulighed for aktivitet, udfoldelse og sociale fællesskaber.

Arealanvendelse

Hvordan sikres den sociale mangfoldighed og sammenhængskraften når vi udvikler byer og samfund? Statens, regionernes og kommunernes planlægning for den overordnede arealanvendelse, disponering og fordeling af kommunale og private funktioner har stor betydning for befolkningens levevilkår og trivsel.

Plansystemet bør i højere grad indtænke idrættens behov for faciliteter, adgang til natur og grønne områder og byrum, der kan bidrage til at fremme sammenhængskraften, folkesundheden og undgå monofunktionelle og isolerede nye byområder.

DGI mener:

- At befolkningens idræts-, bevægelses- og fællesskabsmuligheder må prioriteres og planlægges på samme politiske niveau som udvikling af boliger, erhverv, turisme, energi- og infrastruktur.
- At hensyn til social bæredygtighed, sundhed og trivsel og dermed arealer til fællesskaber, kultur, fritid og idræt, i højere grad prioriteres og bliver afsat for planlægningen, vurderes og planlægges på lige niveau som øvrige arealfordeling.
- At der er behov for en helhedsorienteret, balanceret og langsigtet planlægning af kommunen, der kan sikre en koordineret og behovsstyret udvikling af eksisterende, nye og potentielle fritidsarealer og offentlige idrætsfaciliteter.

Behovsafklaring

En strategisk og holistisk tilgang til byernes strukturelle og organisatoriske udvikling, boformernes- og boligområdernes udformning og organisering af inkluderende idræt, kultur, fællesskaber og mødesteder kan være med til at løse de udfordringer, vi som samfund står overfor i dag såsom inaktivitet, livsstils-sygdomme, ensomhed og stress.

DGI mener derfor:

- At kommuneplanen skal indeholde vurdering og retningslinjer for lokale behov for udlæg af arealer til fritid og offentlige idrætsfaciliteter med udgangspunkt i analyser af demografi, befolkningsvækst, idræts- og motionsvaner og tendenser samt afvejning af interesser og hensyn, og reservering af arealer og grunde.

Nærhedsprincippet

Et godt liv er nært forbundet med gode sociale relationer og identitetsskabende tilhørsforhold, og her er foreningslivet, i kraft af dets muligheder for at skabe socialt samvær og forpligtende fællesskaber et vigtigt element. Foreningslivet fungerer ofte som lokale knude- og omdrejningspunkter der faciliterer kulturelle møder, sociale fællesskaber og værdiskabende aktiviteter, der skaber en sammenhængskraft og derfor er det vigtigt, at idrætten indtænkes i byplanlægning og udviklingen af bolignære områder. Tilgængeligheden, transporttiden og transportformen til dagligdags destinationer som uddannelse, arbejde, indkøb, idrætsfaciliteter, fritid og kultur i nærområdet spiller en væsentlig rolle i forhold til om den enkelte vælger fysisk aktiv transport samt i forhold til befolkningens valg af idrætsaktiviteter og dermed idrætsdeltagelsen.

DGI mener:

- At idrætsfaciliteter og fritidsanlæg skal placeres og planlægges ud fra sammenhængende by- og bolig politiske overvejelser i forbindelse med udvikling af nye og eksisterende bysamfund. Således at der ved udvikling af by- og boligområder, samt at der ved udstykning af nye arealer til bebyggelse, sikres udfoldelsesmuligheder til alle aldersgrupper, adgang til idræts faciliteter og udendørs arealer og faciliteter, indenfor nærradius af boligen.
- At det sikres, at daginstitutioner, skoler og kultur- og fritidsområdet tænkes ind ved planlægningen af nye byområder- og etableres samtidigt med nybyggeri af boliger.
- At der sikres en øget funktionel sammentænkning af kommunale faciliteter, således at nybyggede daginstitutioner, skoler, plejehjem i højere grad placeres i tilknytning til de kommunale idrætsfaciliteter, således at der er kort vej til fysisk aktivitet og bevægelse.

Social rekreativ infrastruktur

Vores transportforhold, mobilitetsvaner og samværsformer har udviklet sig meget og indbefatter i dag meget mere end bil, tog og bus. Samtidigt bruger vi en stor del af vores tid i byens rum, bevægende i mellem dagligdags destinationer, funktioner og områder.

Infrastruktur- og trafikplanlægning er ofte de første arbejder der igangsættes og dermed fastlægges de overordnede struktur- og rammeplaner og deres sammenhæng.

Byens rekreative arealer og forbindelser som byrum, idræts- og bevægelsestilbud og rekreative friarealer, binder byen sammen og derfor bør en social rekreativ infrastruktur i højere grad tilgodeses og inkluderes når der planlægges og udvikles for infrastruktur.

DGI mener:

- At kommunerne i højere grad bør arbejde med en holistisk planlægning, hvor der sikres en koordinering af rekreativ og sammenhængende infrastruktur i form af forbindelser, stier og områder indeholdende blandende funktioner og aktiviteter, der kan sikre befolkningens mulighed for fysisk aktivitet og bidrage til at skabe sociale møder, nye fællesskaber og et levende by- og aktivitetsområde.

Fællesareal

Ensomhed er et stigende problem i vores samfund, og i flere både ældre og nye boligområder er der blandt beboerne en efterspørgsel på aktiviteter, sociale arrangementer og mødesteder. Hertil kommer at byens offentlige mødesteder til kultur, fritid og idræt ikke er fuldt med udvikling af boliger, således at disse nu er under stort pres. Fællesskaber er efterspurgt, men der er et udtalt underskud på fællesskabsdannede rum og rammer.

DGI mener at:

- At nyt boligbyggeri i langt højere grad bør tilgodeses og prioritere opførelse eller indretning af fællesarealer for bebyggelsens beboere. En central placering af fællesarealerne, så de indgår i den daglige færdsel er et greb der kan understøtte relations skabelsen.
- At nyt boligbyggeri skal bidrage til at styrke relations mulighederne og fællesskaber blandt både børn, unge, voksne og ældre.